Sosyal Bilimler EKEV AKADEMİ dergisi

eISSN:2148-0710 - pISSN:1301-6229

Makalenin geliş tarihi: 22.04.2022
1.Hakem Rapor Tarihi: 16.07.2022
2.Hakem Rapor Tarihi: 21.11.2022
3. Hakem Rapor Tarihi: 27.11.2022
Yayına Kabul Tarihi: 05.12.2022

TÜRKİYE' DE ÖĞRETMENLERİN ÖRGÜTSEL MUTLULUĞU KONULU LİSANSÜSTÜ TEZLERİN ANALİZİ (2000-2021): BİR SİSTEMATİK DERLEME ÇALIŞMASI

İsmail ATAÇ[*]-Serkan YÜKSEL[**]-İsmail Eray DURSUN[***]-Mustafa ÖZGENEL[****]

Öz

Bu araştırmanın amacı, eğitim bilimleri anabilim dalı, temel eğitim ana bilim dalı ve eğitim yönetimi bilim dallarında "öğretmenlerin mesleki mutlukları, iş mutlulukları, iş yeri mutlulukları, okul mutlulukları ve örgütsel mutlulukları" konulu lisansüstü tezlerin analizini yapmak ve söz konusu tezleri metodolojik açıdan incelemektir. Araştırma, bir sistematik derleme çalışmasıdır. Bu kapsamda, Yükseköğretim Kurumu Ulusal Tez Merkezinde yer alan ve 2000-2021 yılları arasındaki tezler incelenmiştir. Tezler, anahtar kelimelere, yıllara, yapıldıkları üniversitelere, danışman unvanlarına, ana/bilim dallarına, yöntemlerine, örnekleme yöntemlerine, örneklem gruplarına, örneklem büyüklüklerine, veri toplama araçlarına göre analiz edilmiştir. Türkiye'de eğitim alanında son 20 yılda yapılan ve öğretmenlerin mesleki mutluluk, iş mutluluğu, iş yeri mutluluğu, okul mutluluğu, örgütsel mutluluğunu inceleyen 31 lisansüstü tez, araştırmanın kapsamını oluşturmuştur. Söz konusu kavramları konu alan tezlerin 2018 yılından sonra artış gösterdiği, daha çok yüksek lisans seviyesinde tezler yapıldığı, erkek öğretmenler ile kadın öğretmenler arasında genellikle anlamlı bir farklılık olmadığı, tezlerinin çoğunun nicel yöntemlerden yararlanarak oluşturulduğu, ağırlıklı olarak 300-400 örneklem grubu ile yapıldığı ve bu örneklemin daha çok İstanbul'dan seçildiği tespit edilmiştir. Örgütsel mutluluk, mesleki mutluluk, iş mutluluğu, iş yeri mutluluğu, okul mutluluğu kavramlarını ele alan tezler birlikte değerlendirildiğinde, öğretmenlerin söz konusu alanlarda genel olarak "yüksek düzeyde" mutluluğa sahip oldukları görülmüş ve araştırmanın son bölümünde incelenen kavramların çeşitli değişkenlerle ilişkilerine yer verilerek önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: *Örgütsel mutluluk, Okul mutluluğu, Öğretmen mutluluğu, Öğretmen, Betimsel içerik analizi.*

Analysis of Graduate Thesis on the Organizational Happiness of Teachers in Turkey (2000-2021): Systematic Review Study

Abstract

The aim of this research is to analyze the postgraduate theses on "teachers' professional happiness, job happiness, workplace happiness, school happiness and organizational happiness" in the departments of educational sciences, basic education and educational administration and to examine these theses from a methodological point of view. The research is a systematic review study. In this context, theses in the National Thesis Center of the Higher Education Institution and between the years 2000-2021 were examined. Theses were analyzed according to keywords, years, universities, advisor titles, departments, methods, sampling methods, sample groups, sample sizes, and data collection tools. The scope of the search consists of 31 postgraduate theses, which have been conducted in the field of education in Turkey in the last 20 years and examine teachers' professional happiness, job happiness, workplace happiness, school happiness, and organizational happiness. The theses on the aforementioned concepts increased after 2018, they were mostly made at the master's level, there was generally no significant difference between male teachers and female teachers, most of the theses were created by using quantitve methods, they were predominantly made with a sample group of 300-400, and this was the case.

[*] Doktora Öğrencisi, İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi, Eğitim Yönetimi, atacismail10@gmail.com, https://orcid.org/0000-0002-4676-9814

[**] Doktora Öğrencisi, İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi, Eğitim Yönetimi, srknyuksel@outlook.com, https://orcid.org/0000-0001-8087-8478

[***] Doktora Öğrencisi, İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi, Eğitim Yönetimi, ismail.eray.dursun@gmail.com, https://orcid.org/0000-0002-6420-7487

[****] Doç. Dr., İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, mustafa.ozgenel@izu.edu.tr, https://orcid.org/0000-0002-7276-4865

It was determined that the sample was mostly selected from Istanbul. When the theses that dealing with the concepts of organizational happiness, professional happiness, job happiness, workplace happiness, school happiness are evaluated together, it has been seen that teachers generally have a "high level" of happiness in these areas, and in the last part of the research, suggestions have been made by giving place to the relations of the concepts examined with various variables.

Keywords: *Organizational happiness, School happiness, Teacher happines, Teacher, Descriptive content analysis.*

1.Giriş

İnsanlar yaşamları boyunca ruhen huzurlu olabilmek, yaşadıkları gerginlikleri en aza indirmek ve güzel bir yaşam sürebilmek için mutluluk duygusuna erişmenin yollarını arar (Eryılmaz, 2011). Mutluluk kavramını açıklamak amacıyla yapılan tanımlamaların farklılık göstermesinin temelinde, mutluluk kavramının bireysel olarak hissedilebilen bir duygu olması yatmaktadır (Andrews & Withey, 1976; Diener, 2000; Çetinkaya, 2006; Warr, 2007). Kişilerin mutluluk ile ilgili anlayışları gelecekten beklentilerine, hayattan istediklerine, duygularına ve geçmişte yaşadıklarına göre değişmektedir (Yıldız, 1997). Mutluluk, kişinin içsel doygunluğa ulaşması ve onu sürdürmesidir. Günlük hayatta karşılaşılan sorunlar kişiyi ruhsal, duygusal ve bilişsel olarak zorlar; bu sorunların çözüme kavuşması ile kişide meydana gelen rahatlama durumu ise mutluluk olarak kabul edilmektedir (Döş, 2013). Warr'a (2007) göre mutluluk insanların yaşadıkları olumlu duyguların olumsuz duygulardan fazla olmasıdır. Çetinkaya (2006), mutluluk kavramını insanların kendilerini sıkan bir durumdan kurtulması, olayların lehine gerçekleşmesi, isteklerinin karşılığını alması, beklenti içinde olduğu veya olmadığı iyi şeylerin olması ve çevresinde üstün bir konuma gelmesi sonucunda oluşan duygu durumu olarak tanımlamıştır. Fisher (2010) ise mutluluğu; hoş ruh hali, esenlik, olumlu duygular ve tutumlar olarak ifade etmiştir.

Mutluluğa öznel iyi olma durumu da denilebilir. Mutluluk, örgütleri zincirleme olarak etkiler ve pozitif bir hava oluşturur. Bu sayede örgüt içinde yaşanılan mutluluk sonucunda kurumlarda meydana gelen iyi olma hali örgütsel mutluluk olarak nitelendirilebilir. Örgütsel mutluluk aynı zamanda iş yerinde mutluluk olarak da kabul edilmektedir (Moçoşoğlu & Kaya, 2018). Pek çok insan, hayatının büyük bir bölümünü iş yerinde geçirmektedir. İnsanların iş yerindeki mutluluğu kişileri mutlu etmek için yeterli olmayabilir, ancak iş yerinde yaşadığı mutsuzluğun özel hayatını etkilemesi muhtemeldir. Aynı zamanda iş yerinde mutlu olan bireylerin özel yaşamlarında da mutlu olması beklenir. İnsanların iyi ve mutlu bir yaşam sürebilmesi için şartları iyi olan örgütlerde çalışmaları gereklidir. Çünkü bireysel mutluluğu etkileyen önemli faktörlerden birisi de örgütsel mutluluktur (Gavin & Mason, 2004). Mutlu olan insan; işlerinde başarılı, sosyal, iyimser, üstün performans gösterebilen, inançlı, maddi kazancı ve özgüveni yüksek olan insandır (Diener vd., 1999). Pryce-Jones (2010) işyerinde mutlu olan çalışanların mutsuz çalışanlara göre şu özelliklere sahip olduğunu dile getirmiştir:

- %180 yaşamlarında daha mutlu
- %180 daha enerjik
- %155 iş yerinde daha mutlu
- %108 çalıştığı iş ile daha ilgili
- %79 yapmış olduğu işi daha çok seven
- %50 daha motivasyonlu
- %50 daha özgüvenli
- %30 amaçlarına ulaşmada daha başarılı

Örgütsel mutluluk kavramı yıllardır yönetim bilimlerinin konusu olmuştur. Ancak bu kavram özellikle 2000'li yıllardan sonra araştırmacıların dikkatini çekmiş ve pek çok araştırmaya konu olmaya başlamıştır (Fordyce, 1977; Myers & Diener, 1995; Carver, 2003; Fisher, 2010; Field & Buitendach,

2011). Örgütün temel unsuru olan insanların hayatlarındaki ana amaçlarından biri mutluluk olduğundan mutluluk, örgütlerin ilerlemesi açısından önemli bir faktör olarak karşımıza çıkmaktadır. Çünkü çalışanlarının mutlu olmasını önemseyen örgütler üretimini ve etkililiğini artırırlar (Özgen, 2005). Alanyazın incelendiğinde örgütsel mutluluk kavramı üç boyutta ele alınmaktadır. Bunlar; olumlu duygular, olumsuz duygular ve potansiyeli gerçekleştirme boyutlarıdır.

Örgütsel mutluluğun olumlu duygular boyutu sevinç, memnuniyet, zevk, neşe, sevgi gibi kavramları barındıran ve memnuniyet verici duyguları ifade etmektedir (Çetin, 2019). Olumlu duygular bireylerde hoşnutluk hissi verir ve hissedilen bu hoşnutluk hissi yüksek düzeyde mutluluğun bir göstergesidir (Warr, 2007). Olumsuz duygular; kaygı, endişe, memnuniyetsizlik, gerginlik, sinirlilik, kıskançlık, boşa çabalama hissi, depresif, stres, depresyon gibi kavramları içine alır (Warr, 2007) ve olumsuz duygular bireyleri mutsuz eder (Arslan, 2018). Örgütsel mutluluğun bir diğer alt boyutu olan potansiyeli gerçekleştirme, bilişsel düzeyi ifade eder ve bu boyut duygusal boyuttan farklı olarak kişilerin kendilerini gerçekleştirmesi, niteliklerini geliştirmesi, becerilerini fark edip ortaya çıkarması ve zorluklarla mücadele etmesi olarak tanımlanabilir (Warr, 2007). Bu boyutta ayrıca mevcut yeteneklerini geliştirme, kendi kapasitesini görebilme, zorlukları alt etme ve hedeflenen amaçlara ulaşma dürtüsü bulunmaktadır (Arslan, 2018).

Okullarda diğer örgütler de olduğu gibi örgütsel mutluluğu önemseyen ve amaçlayan örgütlerdir. Eğitimin kalitesini ve niteliğini belirleyen en önemli etkenlerden biri öğretmenler olduğundan, öğretmenlerin mutluluğu ve yüksek motivasyona sahip olmaları çalıştıkları okullar için son derece önemlidir. Okullarda diğer örgütler de olduğu gibi örgütsel mutluluğu önemseyen ve amaçlayan örgütlerdir. Eğitimin kalitesini ve niteliğini belirleyen en önemli etkenlerden biri öğretmenler olduğundan, öğretmenlerin mutluluğu okulların amaçlarına ulaşmasında ve okul etkiliğinde için son derece önemli olduğu söylenebilir. Örneğin, öğretmenlerin örgütsel mutlulukları; sınıf yönetimi becerilerini (Düzgün, 2016), örgütsel adalet algılarını (Korkut, 2019), örgütsel güvenlerini (Gürbüz, 2020), bireysel mutluluklarını (Koç, 2020), örgütsel bağlılıklarını (Field & Buitendach, 2011; İncekara, 2020) ve iş doyumlarını (Buragohain & Hazarika, 2015) etkilemektedir. Dolayısıyla öğretmenlerin mutluluk durumlarının öncüleri ve sonuçları üzerine odaklanan lisansüstü tezlerin var olan durumlarını ve eğilimleri ortaya koymak, bu alandaki ileride yapılacak bilimsel çalışmalara ışık tutacaktır. Buradan hareketle araştırmada aşağıdaki sorulara yanıt aranmıştır:

- Mesleki mutluluk, iş mutluluğu, iş yeri mutluluğu, okul mutluluğu ve örgütsel mutluluk konulu lisansüstü tezlerin düzeyi, yapıldığı yıl ve üniversite, danışman unvanı, araştırma yöntemi ve deseni, çalışma grubu ve örneklemi, veri toplama araçları nasıl bir dağılım göstermektedir?
- Mesleki mutluluk, iş mutluluğu, iş yeri mutluluğu, okul mutluluğu ve örgütsel mutluluk ile ele alınan değişkenler tematik açıdan nasıl bir dağılım göstermektedir?
- Mesleki mutluluk, iş mutluluğu, iş yeri mutluluğu, okul mutluluğu ve örgütsel mutluluk değişkenleri göz önüne alındığında öğretmenlerin genel anlamda örgütsel mutluluk algıları ne düzeydedir?

2.Yöntem

2. 1. Araştırmanın Modeli

Bu araştırmada; eğitim bilimleri ve temel eğitim anabilim dallarında "mesleki mutluk, iş mutluluğu, iş yeri mutluluğu, okul mutluluğu ve örgütsel mutluluk" konulu lisansüstü tezlerin analizi ve metodolojik açıdan incelenmesi amaçlandığından, araştırma sistematik derleme çalışması olarak desenlenmiş ve araştırmada "betimsel içerik analizi tekniği" kullanılmıştır.

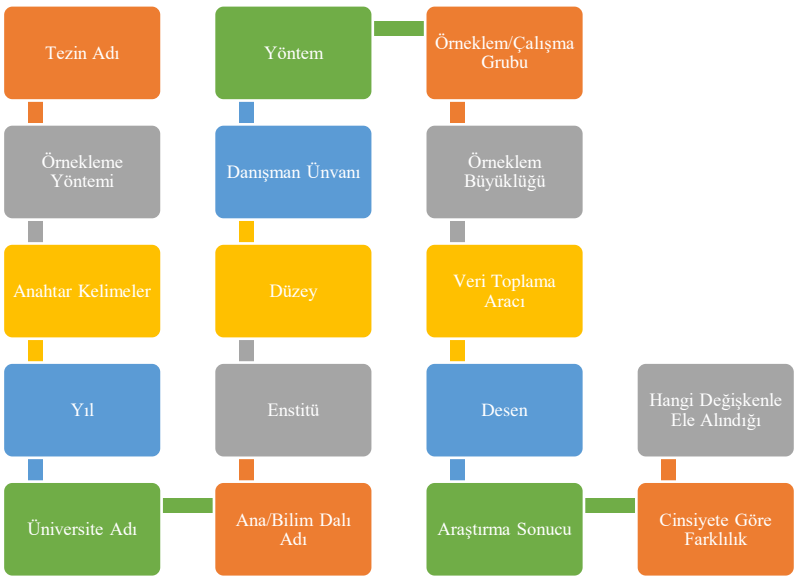
2. 2. Kaynakların Belirlenmesi

Araştırmada, Türkiye'de 2000 ile 2021 yılları arasında yapılmış olan ve öğretmenlerin örgütsel mutluluğunu inceleyen tezlerin metodolojik olarak incelenmesi amaçlandığından, araştırmanın kapsamını Yüksek Öğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi (YÖKTEZ) sisteminde yer alan ve öğretmenlerin mesleki mutluluğu, iş mutluluğu, iş yeri mutluluğu, okul mutluluğu ve örgütsel mutlulukları hakkında incelemelerde bulunan tezler oluşturmaktadır.

Araştırmaya dahil edilen tezler, ölçüt örnekleme yöntemi ile belirlenmiştir. Bu örnekleme yöntemindeki temel anlayış araştırmacı tarafından oluşturulan ya da var olan bir ölçüt listesi kullanılmak suretiyle bir dizi ölçütü karşılayan tüm durumların çalışılmasıdır (Yıldırım ve Şimşek, 2021). Tezler araştırmaya dahil edilirken;

- Tezlerin eğitim bilimleri anabilim dalı, temel eğitim ana bilim dalı ile eğitim yönetimi ve planlaması bilim dallarında yapılmış olması,
- 2000-2021 yılları arasında yapılmış olması,
- Resmî ve resmî-özel okulları (sadece özel okullar üzerinde yapılan tezler dahil edilmemiştir) örneklem olarak alması,
- Konusunun eğitim-öğretim alanında olması,
- Tezlerin başlığında örgütsel mutluluk, işyeri mutluluğu, okul mutluluğu, mesleki mutluluk, iş mutluluğu sözcüklerinin biri ya da birkaçının bulunması tercih edilmiştir.

Bu kriterlere göre Şubat 2022'ye kadar Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezinde (YÖKTEZ) bulunan 31 lisansüstü tez (Bulut, 2015; Arslan, 2018; Ertong, 2018; Birdoğan Kuvvet, 2019; Çetin, 2019; Bozkurt, 2019; Demircan, 2019; Korkut, 2019; Kotaoğlu, 2019; Nalkıran, 2019; Uğur, 2019; Yurtseven, 2019; Bayram, 2020; Bulut, 2020; Demir, 2020; Ergüven, 2020; Gürbüz, 2020; Karnak, 2020; Koç, 2020; Köse, 2020; Özer, 2020; Şahin, 2020; Arslan, 2021; Aytaç, 2021; Doğan, 2021; Eker, 2021; Elmas, 2021; Güzel, 2021; Hacıoğlu, 2021; Pazar, 2021; Sevim, 2021) araştırmanın kapsamını oluşturmuştur. Kapsam çok büyük olmadığından tezlerin tamamı örnekleme dâhil edilmiştir. Tezler incelenirken araştırmacılar tarafından bir veri toplama formu oluşturulmuş ve bu formda Şekil 1'de gösterilen başlıklar altında tezlerden alınan veriler toplanmıştır.

Şekil 1. *Veri toplama formuna ilişkin bilgiler*

2. 3. Verilerin Toplanması ve Analizi

Veriler, YÖK Ulusal Tez Merkezinde yer alan lisansüstü tezlerin incelenmesi ile toplanılmıştır. Bu kapsamda YÖKTEZ'de 2000 ile 2021 yılları arasında eğitim alanında ve öğretmenler üzerinde başlıklarında örgütsel mutluluk, mesleki mutluluk, iş mutluluğu, iş yeri mutluluğu, okul mutluluğu sözcüklerini bulunduran 31 teze ulaşılmıştır.

Araştırmada betimsel içerik analizi yöntemi kullanılmıştır. Betimsel içerik analizi, araştırmacıların bir konuya ilişkin genel eğilimi ve araştırma sonuçlarını ortaya çıkarmak amacıyla gerçekleştirdiği bir sistematik derleme yöntemidir (Çalık & Sözbilir, 2014'ten akt., Bellibaş, 2018). Bu kapsamda araştırma için öncelikle araştırmacılar tarafından Microsoft Excel ortamında ortak bir tez inceleme formu oluşturulmuş ve bu form aracılığıyla tezlerden toplanacak veriler için sınıflandırmalar belirlenmiştir. Bu kapsamda araştırmacılar birbirlerinden bağımsız olarak tezlerden verileri toplamış ve sınıflandırmışlardır. Sınıflandırma işlemi ayrı ayrı yapıldıktan sonra her kategoride toplanan veriler araştırmacılar tarafından görüş birliği sağlanana kadar kontrol edilmiş ve verilerin doğru girildiği yönünde ortak fikir oluşmuştur.

Araştırma kapsamında, mesleki mutluluk, iş mutluluğu, iş yeri mutluluğu, okul mutluluğu ve örgütsel mutluluk kavramları ile ilişkisi incelenen veya bu kavramlarla birlikte ele alınan değişkenler ayrıca analiz edilmiştir. Değişkenler, benzerlik ve farklılıklarına göre sınıflandırılarak alt tema ve temalar oluşturulmuştur. Alt temaların oluşturulmasında Korkut (2019) tarafından geliştirilen "Öğretmen Örgütsel Mutluluk Ölçeğine" ait alt boyutlardan faydalanılmıştır. Çalışmanın inanırlığını artırmak için kapsama dahil olan tezler araştırmacılar tarafından incelenerek alt temalar ve temalarda görüş birliği sağlanmıştır.

3.Bulgular

Araştırmanın bu bölümünde 2000-2021 yılları arasında eğitim bilimleri ve temel eğitim ana bilim dallarında öğretmenlerin "mesleki mutluluğu, iş mutluluğu, iş yeri mutluluğu, okul mutluluğu ve örgütsel mutlulukları" konulu lisansüstü tezlerin çeşitli değişkenlere göre dağılımları tablolar halinde sunulmuştur. Tablo 1'de tezlerin düzeylerine ve danışman unvanlarına göre dağılımı sunulmuştur.

Tablo 1. *Tezlerin Düzeylerine ve Danışman Unvanlarına Göre Dağılımı*

Yıl	**Düzey**				**Danışman**					
	Yüksek Lisans		**Doktora**		**Dr. Öğr. Üyesi**		**Doç. Dr.**		**Prof. Dr.**	
	f	%	*f*	%	*f*	%	*f*	%	*f*	%
2015	-	-	1	3.23	-	-	1	3.23	-	-
2018	1	3.23	1	3.23	-	-	2	6.45	-	-
2019	9	29.03	1	3.23	6	19.35	1	3.23	3	9.68
2020	9	29.03	-	-	5	16.13	2	6.45	2	6.45
2021	8	25.81	1	3.23	4	12.90	4	12.90	1	3.23
Toplam	**27**	**87.10**	**4**	**12.90**	**15**	**48.39**	**10**	**32.26**	**6**	**19.35**

Tablo 1 incelendiğinde öğretmenlerin "mesleki mutluluğu, iş mutluluğu, iş yeri mutluluğu, okul mutluluğu ve örgütsel mutluluklarını" inceleyen lisansüstü tezlerin son yıllara doğru daha fazla araştırma konusu olduğu görülmektedir. Tezlerin %87,10'u yüksek lisans ve %12,90'ı doktora tezi düzeyinde yapılmıştır. Buna göre 2000 yılı sonrasında öğretmenlerin örgütsel mutluluğunu inceleyen lisansüstü ilk tez 2015 yılında yapılmış bir doktora tezi iken, 2021 yılında öğretmenlerin mesleki mutluluğu, iş mutluluğu, iş yeri mutluluğu, okul mutluluğu ve örgütsel mutluluklarını inceleyen toplam tez sayısının 31'e ulaştığı görülmektedir. Tez danışmanlarına bakıldığında ise yapılan lisansüstü tez çalışmalarının %48,39'sinin Doktor Öğretim Üyesi, %32,26'sının Doçent Doktor ve %19.35'inin Profesör Doktor tarafından yönetildiği görülmektedir.

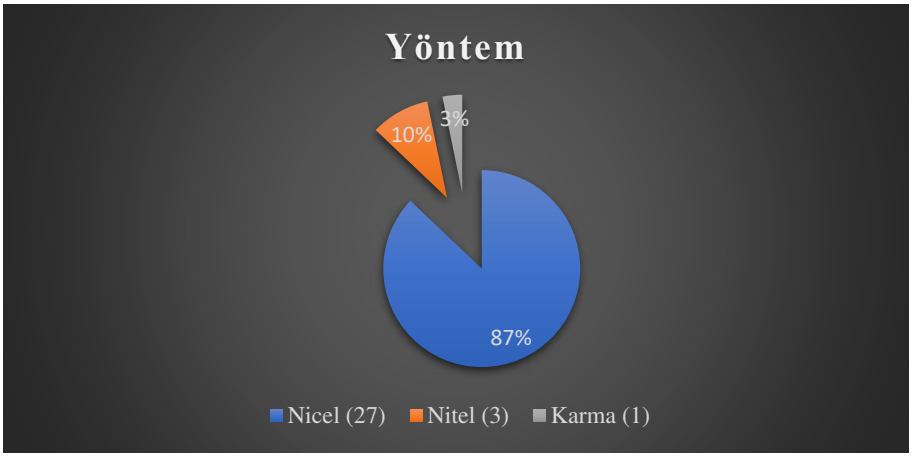
Tablo 2'de lisansüstü tezlerin üniversitelere göre dağılımı gösterilmektedir.

Tablo 2. *Tezlerin üniversitelere göre dağılımı*

Üniversite Adı	***f***	**%**
İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi	5	16.13
Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi	3	9.68
İstanbul Kültür Üniversitesi	2	6.45
İnönü Üniversitesi	2	6.45
Bahçeşehir Üniversitesi	2	6.45
Uşak Üniversitesi	2	6.45
Kocaeli Üniversitesi	2	6.45
Gaziantep Üniversitesi	2	6.45
Harran Üniversitesi	1	3.23
Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi	1	3.23
Siirt Üniversitesi	1	3.23
İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa	1	3.23
Fırat Üniversitesi	1	3.23
Pamukkale Üniversitesi	1	3.23
Gazi Üniversitesi	1	3.23
Sakarya Üniversitesi	1	3.23
Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi	1	3.23
Marmara Üniversitesi	1	3.23
Amasya Üniversitesi	1	3.23
Toplam	31	100

Tablo 2 incelendiğinde öğretmenlerin mesleki mutluluğu, iş mutluluğu, iş yeri mutluluğu, okul mutluluğu ve örgütsel mutlulukları üzerine 19 farklı üniversitede lisansüstü tez yapıldığı belirlenmiştir. İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi ve Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi bu konularda en fazla lisansüstü tez üreten üniversiteler olarak öne çıkmaktadır.

Şekil 2'de lisansüstü tezlerin yöntemlerine göre dağılımı gösterilmektedir.

Şekil 2. *Tezlerin yöntemlerine göre dağılımı*

Şekil 2 incelendiğinde öğretmenlerin örgütsel mutluluk, mesleki mutluluk, iş mutluluğu, iş yeri mutluluğu ve okul mutluluklarını konu olarak alan tezlerin %87,10'unun nicel yönteme, %3'ünün karma araştırma yöntemine ve %10'unun nitel araştırma yöntemine göre yürütüldüğü anlaşılmaktadır.

Şekil 3'te tezlerin örneklem büyüklüğüne göre dağılımı gösterilmektedir.

Şekil 3. *Örneklem büyüklükleri*

Şekil 3'te 2000-2021 yılları arasında 31 lisansüstü tezden 28'inin örneklem büyüklüklerine yer verilmiştir. Tabloda yer verilmeyen 3 tez, nitel çalışmadır ve bu tezler 12- 40 kişilik bir çalışma grubu ile yürütülmüştür. Veriler incelendiğinde örneklem büyüklüklerinin genel olarak 300-399 (f=12, %42,86) arasında değiştiği görülmektedir. Şekil 4'te tezlerin örneklemini oluşturan bölgeler il bazlı olarak gösterilmiştir.

Şekil 4. *Araştırmaların örneklem dağılımı (il bazlı)*

Araştırma tek bir ilçede yapılmış olsa dahi ilin toplam sayısına dahil edilmiştir. Araştırmamızın kapsamına giren tezlerden yalnızca biri örneklemi net olarak belirtilmediği için tabloda gösterilmemiştir. Şekil 4'te görüldüğü üzere öğretmenlerin mesleki mutlulukları, iş mutlulukları, iş yeri mutlulukları, okul mutlulukları ve örgütsel mutluluklarını konu alan tezlerin örneklemi en çok İstanbul'dan seçilmiştir. Tablo 3'te tezlerin örnekleme yöntemlerine yer verilmiştir.

Tablo 3. Örnekleme Yöntemleri

Örnekleme Yöntemi	**f**	**%**
Basit Tesadüfi	8	25.81
Tabakalı	7	22.58
Kolay Ulaşılabilir/Uygun Örnekleme	6	19.35

Küme Örnekleme	2	6.45
Örneklem Seçimine Gidilmemiş	2	6.45
Amaçlı Örnekleme	2	6.45
Kota Örnekleme	1	3.23
Belirtilmemiş	3	9.68

Tablo 3'te görüldüğü üzere öğretmenlerin mesleki mutlukları, iş mutlulukları, iş yeri mutlulukları, okul mutlulukları ve örgütsel mutluluklarını inceleyen tezlerde en fazla basit tesadüfi örnekleme (%25,81) yöntemi kullanılmıştır. Basit tesadüfi örnekleme yönteminin ardından en çok tabakalı örnekleme (%22.58) ve kolay ulaşılabilir/uygun örnekleme *(%19.35)* yöntemlerinin kullanıldığı görülmektedir.

Tablo 4'te öğretmenlerin mesleki mutlukları, iş mutlulukları, okul mutlulukları ve örgütsel mutluluklarını araştıran lisansüstü tezlerde kullanılan veri toplama araçlarına yer verilmiştir.

Tablo 4. *Tezlerde kullanılan veri toplama araçları*

Araç	***f***	**%**
Ölçek	28	87.5
Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formu	4	12.5

Tablo 4'te lisansüstü tezlerde kullanılan veri toplama araçlarına yer verilmiştir. Tezlerin %87,5'inde veriler ölçekler ve %12,5'inde görüşme formu aracılığıyla toplanmıştır (Tezlerden biri karma yönteme göre yürütüldüğünden hem ölçek hem görüşme formu kullanılmıştır). Şekil 5'te lisansüstü tezlerdeki anahtar sözcüklerin dağılımı gösterilmektedir.

Şekil 5. *Lisansüstü tezlerde yer alan anahtar kelimeler*

Şekil 5 incelendiğinde öğretmenlerin mesleki mutlukları, iş mutlulukları, iş yeri mutlulukları, okul mutlulukları ve örgütsel mutluluklarını konu alan tezlerin örgütsel mutluluk (%18.44) ve mutluluk (%9,93) anahtar kelimelerinden sonra en çok öğretmen (%6.38), okul mutluluğu (%2,84), okul (%2.13), liderlik (%2.13), örgütsel adalet (%2.13), öğretmenler (%2.13) anahtar sözcüklerini kullandıkları görülmektedir.

Tablo 5'te nicel yöntem kullanılarak oluşturulan lisansüstü tezlerde mesleki mutluluk, iş mutluluğu, iş yeri mutluluğu, okul mutluluğu ve örgütsel mutluluk kavramları ile incelenen değişkenlerin temalara göre dağılımı verilmiştir. Temaların tespitinde mesleki mutluluk, iş mutluluğu,

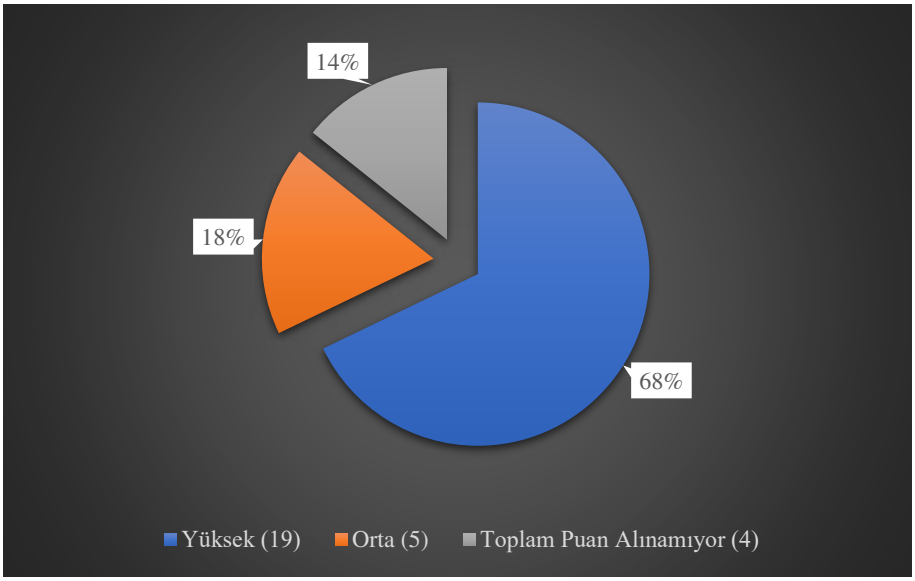
iş yeri mutluluğu, okul mutluluğu ve örgütsel mutluluk kavramları ile ele alınan veya aralarındaki ilişkinin belirlenmeye çalışıldığı değişkenler göz önünde bulundurulmuştur. Alt temaların oluşturulmasında Korkut (2019) tarafından geliştirilen "Öğretmen Örgütsel Mutluluk Ölçeğine" ait alt boyutlardan faydalanılmıştır.

Tablo 5. *Nicel tezlerde mesleki mutluluk, iş mutluluğu, iş yeri mutluluğu, okul mutluluğu ve örgütsel mutluluk kavramları ile birlikte ele alınan değişkenlerin temalara göre dağılımı*

Tema	Alt Tema	Kodlar	*f*	%
Okul Yöneticisi	Yönetici Tutum ve Davranışları	Liderlik, örgütsel adalet, üslup, yönetsel tarz, yöneticiye güven	14	46.67
Öğretmen	Çalışma Koşulları	İş yaşam kalitesi	1	3.33
	Sınıf Yönetimi	Özerklik	1	3.33
	Kişilik/Pozitif Kişilik	Psikoloji, mutluluk, affedicilik, politik beceriler	4	13.33
	Öğretmenlik Mesleği	Örgütsel Değişim, mesleki profesyonellik	2	6.67
Okul/Örgüt	Meslektaş ilişkileri/Ortam	Örgüt kültürü, yabancılaşma, örgütsel DNA, örgütsel güven, örgütsel bağlılık, sinizm, öğrenen okul, farklılıkların yönetimi	8	26.67

Tablo 5'te nicel yöntem kullanılan yüksek lisans ve doktora tezlerinde; öğretmenlerin mesleki mutlukları, iş mutlulukları, iş yeri mutlulukları, okul mutlulukları ve örgütsel mutlulukları değişkenleri ile ele alınan veya ilişkisi incelenen değişkenlerin tematik olarak 3 ana tema ve 6 alt tema etrafında toplandığı görülmektedir. Buna göre mesleki mutluluk, iş mutluluğu, iş yeri mutluluğu, okul mutluluğu ve örgütsel mutluluk değişkenleri ile ele alınan veya ilişkisi incelenen değişkenlerin en çok okul yöneticisi teması altında toplandığı görülmektedir.

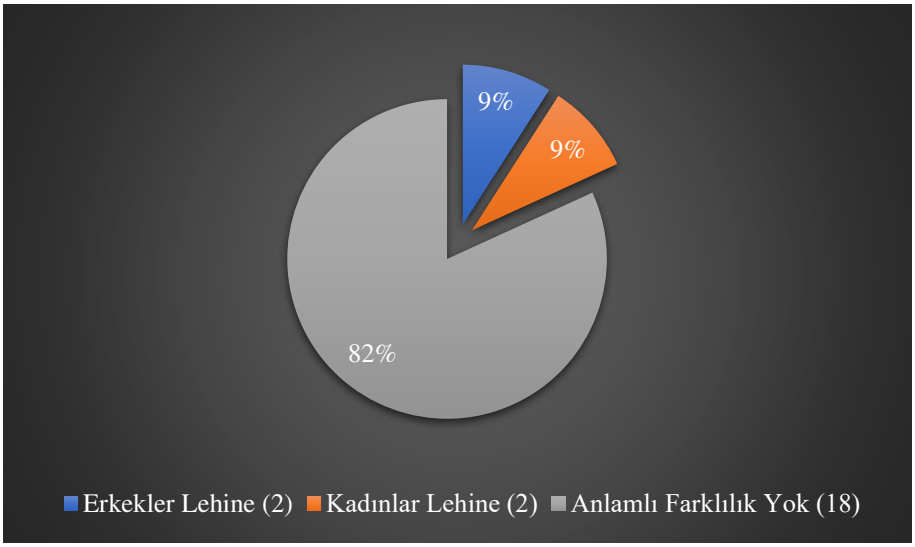
Şekil 6'da nicel ve karma araştırmalara göre öğretmenlerin mesleki mutluluk, iş mutluluğu, iş yeri mutluluğu, okul mutluluğu ve örgütsel mutluluk düzeyleri topluca değerlendirilerek gösterilmiştir.

Şekil 6. *Öğretmenlerin örgütsel mutluluk düzeyleri*

Şekil 6 incelendiğinde 2000-2021 yılları arasında yapılan nicel, karma yüksek lisans ve doktora tezlerindeki nicel verilere göre öğretmenlerin mesleki mutluluk, iş mutluluğu, iş yeri mutluluğu, okul mutluluğu ve örgütsel mutlulukları birlikte değerlendirildiğinde söz konusu mutluluk düzeylerinin tezlerin %67,86'sında yüksek düzeyde olduğu görülmektedir.

Şekil 7'de öğretmenlerin cinsiyetlerine göre mesleki mutluluk, iş mutluluğu, iş yeri mutluluğu, okul mutluluğu ve örgütsel mutluluk düzeyleri ile değerlendirilerek gösterilmiştir.

Şekil 7. *Öğretmenlerin cinsiyetlerine göre örgütsel mutluluklarının karşılaştırılması*

Şekil 7'de ölçeklerin hem tamamından toplam puan alınan ve hem de cinsiyet bağlamında toplam puan alınan 22 nicel yüksek lisans ve doktora tezine yer verilmiştir. Öğretmenlerin örgütsel mutluluk, mesleki mutluluk, iş mutluluğu, iş yeri mutluluğu ve okul mutluluklarını inceleyen tezler birlikte değerlendirildiğinde, kadın ve erkek öğretmenlerin lisansüstü tezlerin %81,82'sinde mutluluk bağlamında anlamlı bir farka sahip olmadıkları görülmektedir. 2 lisansüstü tezde kadınlar lehine anlamlı farklılık tespit edilmişken, 2 tezde ise erkekler lehine anlamlı farklılık tespit edilmiştir. Tablo 6' da öğretmenlerin mesleki mutlulukları, iş mutlulukları, iş yeri mutlulukları, okul mutlulukları ve örgütsel mutlulukları ile diğer değişkenler arasında değişkenler gösterilmiştir.

Tablo 6. *Örgütsel mutluluk, mesleki mutluluk, iş mutluluğu, işyeri mutluluğu, okul mutluluğu değişkenleri ile diğer değişkenler arasındaki ilişki*

Yazar	İlişki	İlişkinin Yönü
Aytaç, 2021	Dönüşümcü Liderlik	Pozitif
	Sürdürümcü Liderlik	Negatif
	Serbest Bırakıcı Liderlik	Negatif
Pazar, 2021	Öğretmen Özerkliği	Pozitif
Elmas, 2021	İş Yaşam Kalitesi	Pozitif
Hacıoğlu, 2021	Okul Kültürü	Pozitif
Doğan, 2021	Kaotik Liderlik	Pozitif
	Örgütsel Yabancılaşma	Negatif
Sevim, 2021	Dağıtımcı Liderlik	Pozitif
Güzel, 2021	Psikolojik Sağlamlıkları	Pozitif
Arslan, 2021	Hizmetkar Liderlik	Pozitif
Eker, 2021	Öğretimsel Liderlik	Pozitif
Koç, 2020	Bireysel Mutluluk	Pozitif
Demir, 2020	Örgütsel Adalet	Pozitif
	Otantik Liderlik	Pozitif
Köse, 2020	Okulların DNA Profilleri	Pozitif (Örgütsel Mutluluk- Sağlıklı Örgüt)

		Negatif (Örgütsel mutluluk-sağlıksız örgüt)
Özer, 2020	Örgütsel Değişim	Pozitif
Bayram, 2020	Örgütsel Affedicilik	Pozitif
Gürbüz, 2020	Örgütsel Güven	Pozitif
Ergüven, 2020	Güdüleyici dil	Pozitif
Karnak, 2020	Mesleki Profesyonellikleri	Pozitif
Bulut, 2020	Yönetsel Tarz	Pozitif
Demircan, 2019	Örgütsel Bağlılık	Pozitif
Birdoğan Kuvvet, 2019	Öğretim liderliği	Pozitif
Korkut, 2019	Örgütsel Adalet	Pozitif
	Örgütsel Sinizm	Negatif
Çetin, 2019	Örgütsel Adalet	Pozitif
Kotaoğlu, 2019	Yöneticiye Güveni	Pozitif
Uğur, 2019	Öğrenen Okul	Pozitif
Arslan, 2018	Farklılıkların Yönetimi	Pozitif
Bozkurt, 2019	Politik Beceriler	Pozitif
Şahin, 2020	Dönüşümcü Liderlik Stili	Pozitif
	Serbest Bırakıcı Liderlik Stili	Negatif
	Sürdürümcü Liderlik Stili	Negatif

Tablo 6'da öğretmenlerin mesleki mutlukları, iş mutlulukları, iş yeri mutlulukları, okul mutlulukları ve örgütsel mutluluklarının çeşitli değişkenlerle olan ilişkisi nicel tezlerden hareketle gösterilmiştir. Buna göre öğretmenlerin dönüşümcü liderlik (Şahin, 2020; Aytaç, 2021), öğretmen özerkliği (Pazar, 2021), iş yaşam kalitesi (Elmas, 2021), okul kültürü (Hacıoğlu, 2021), kaotik liderlik (Doğan, 2021), dağıtımcı liderlik (Sevim, 2021), psikolojik sağlamlık, (Güzel, 2021), hizmetkar liderlik (Arslan, 2021), öğretimsel liderlik (Eker, 2021), bireysel mutluluk (Koç, 2020), örgütsel adalet (Demir, 2020), otantik liderlik (Demir, 2020), okulların DNA profilleri (Örgütsel Mutluluk-Sağlıklı Örgüt) (Köse, 2020), örgütsel değişim (Özer, 2020), örgütsel affedicilik (Bayram, 2020), örgütsel güven (Gürbüz, 2020), güdüleyici dil (Ergüven, 2020), mesleki profesyonellik (Karnak, 2020), yönetsel tarz (Bulut, 2020), örgütsel bağlılık (Demircan, 2019), öğretim liderliği (Birdoğan Kuvvet, 2019), örgütsel adalet (Çetin, 2019), yöneticiye güven (Kotaoğlu, 2019), öğrenen okul (Uğur, 2019), farklılıkların yönetimi (Arslan, 2018), politik becerileri (Bozkurt, 2019) ile örgütsel mutluluk/mesleki mutluluk/iş mutlulukları/iş yeri mutlulukları/okul mutlulukları arasında pozitif; sürdürümcü liderlik (Şahin, 2020; Aytaç, 2021), serbest bırakıcı liderlik (Şahin, 2020; Aytaç, 2021), örgütsel yabancılaşma (Doğan, 2021), okulların DNA profilleri (örgütsel mutluluk-sağlıksız örgüt) (Köse, 2020), örgütsel sinizm (Korkut, 2019) ile örgütsel mutluluk/mesleki mutluluk/iş mutluluğu/iş yeri mutluluğu/okul mutluluğu arasında negatif yönlü ilişki bulunmaktadır.

4.Sonuç ve Öneriler

Türkiye'de 2000-2021 yılları arasında öğretmenlerin mesleki mutlulukları, iş mutlulukları, iş yeri mutlulukları, okul mutlulukları ve örgütsel mutlulukları konularında yapılan lisansüstü tezlerin tematik ve metodolojik açıdan incelenmesinin amaçlandığı bu çalışmada genel bir durum değerlendirmesi yapılmıştır. Tez türlerine bakıldığında tezlerin büyük çoğunluğunun yüksek lisans düzeyinde olduğu görülmektedir. Yakar, Demir ve İğde (2022) de son 15 yıl içerisinde eğitim bilimleri alanında yapılan çalışmaların yaklaşık %85'inin yüksek lisans düzeyinde olduğunu belirtmişlerdir. Bu

durumun ülke çapında doktora programlarının yüksek lisans programlarına göre daha az kontenjanının olması ve daha uzun yıllar süren mezuniyet şartlarına sahip olması sebebiyle doğal bir sonuç olduğu düşünülmektedir.

Araştırma sonuçlarına göre 2015 yılından itibaren öğretmenlerin örgütsel mutlulukları konulu lisansüstü tez sayısının artış gösterdiği görülmektedir. TÜİK (2020) yaşam memnuniyet anketine göre Türkiye'de genel mutluluk düzeyine bakıldığında 2003 yılından bu yana kendisini mutlu olarak beyan edenlerin oranı %59,6'dan %48 seviyelerine gerilerken; kendisini mutsuz olarak beyan edenlerin oranı %7,3'ten %14,5 seviyelerine kadar yükselmiştir. Mutluluk düzeylerindeki değişime bağlı olarak mutluluk kavramının ilgi çektiği ve buna bağlı olarak da mutluluk kavramının incelendiği tezlerde de son 5 yılda artış yaşandığı söylenebilir. Ayrıca Dergipark Akademik'te mutluluk ile ilgili yapılmış 1090 makalenin 553 tanesinin 2019-2022 yılları arasında olması söz konusu durumla paralellik göstermektedir.

Tezlerin araştırma yöntemlerine bakıldığında ise araştırma kapsamı içine giren tezlerin büyük çoğunluğunun nicel araştırma yöntemlerini kullanıldığı görülmektedir. Farklı bilim dallarında yapılan çalışmaların da benzer sonuçlar ortaya çıktığı görülmektedir (Atar ve Şener, 2021; Kutlubay, 2021). Eğitim Bilimleri açısından bu durumun sebebinin sosyal bilimcilerin fen bilimlerinin ilke ve yöntemlerini kullanarak araştırma yapmaya başlamalarından kaynaklandığı (Yıldırım ve Şimşek, 2021) söylenebilir. Ayrıca nicel bir araştırmada standartların ve ölçülerin belli olması ve bunlar sağlandığında belirli bir yeterlilikte araştırmanın ortaya konulmasının mümkün olması nedeniyle (Ertugay, 2019) tezlerde nicel araştırma yöntemlerinin daha fazla tercih edilmiş olabileceği düşünülmektedir.

Araştırmaların örneklem büyüklüklerine baktığımızda verilerin en çok 300-399 aralığında bulunan örneklem gruplarından toplandığı görülmektedir. 1000'in üzerinde evren büyüklüğünün yaygın kullanılan 0.05 örnekleme hatasına göre 278-384 kişi aralığında örnekleme ihtiyacı olduğundan (Yazıcıoğlu ve Erdoğan, 2004), araştırmalarda çoğunluğun bu aralıkta olması normal görülmektedir. Benzer çalışmalarda da aynı sonuçlara rastlanmaktadır (Öner, 2019). 300-399 örneklem büyüklüğünün ardından gelen en fazla örneklem büyüklüğünün 400-499 bandında yer alması araştırmacılar tarafından eksik, hatalı ve yanlış doldurma sebebiyle eksilecek ölçekler için ihtiyatlı davranıldığını düşündürmektedir. Ayrıca örneklemlerin ağırlıklı olarak İstanbul'da olmasının üniversitelerde bulunan akademisyen ve öğrenci sayılarının fazla olmasından kaynaklandığı, buna ek olarak İstanbul'un Türkiye'yi temsil edebilecek örneklem büyüklüğüne ve çeşitliliğine sahip olmasının bir sonucu olduğu söylenebilir.

Çalışma kapsamındaki tezlerde en fazla olasılıklı örnekleme yöntemlerinin tercih edildiği ve benzer şekilde literatürde eğitim ve öğretim alanında yapılan tezlerin büyük çoğunluğunda örneklemin aynı yöntemlere göre belirlendiği görülmektedir (Uysal, 2013; Tatık ve Doğan, 2014; Tantan, 2019). Lisansüstü düzeyde yapılan çalışmalarda örneklemin evreni temsil gücünün yüksek olması ve örneklem büyüklüğü gibi sebeplerden ötürü bu yöntemlerin daha çok kullanıldığı düşünülmektedir. Nicel tezlerde olasılıklı örnekleme yöntemlerinden evrendeki birimlerin eşit seçilme ihtimalini sağladığı için basit tesadüfi örnekleme yönteminin daha çok tercih edildiği düşünülmektedir. Alan yazın incelendiğinde (Tatık ve Doğan, 2014; Tantan, 2019) en çok basit tesadüfi örnekleme yönteminin kullanıldığı çalışmalara rastlanmaktadır.

Tezlerde ağırlıklı olarak bir veya iki veri toplama aracı kullanıldığı ve bu veri toplama araçlarının büyük çoğunluğunun ölçekler ve ardından yarı yapılandırılmış formlar olduğu görülmektedir. Çalışmaların büyük bir kısmında nicel araştırma yöntemleri kullanıldığı göz önünde bulundurulduğunda tezlerde çoğunlukla ölçek gibi nicel veri toplama araçlarının kullanılmış olması doğaldır. Benzer araştırmalar da bu bulguları destekler niteliktedir (Sevencan, 2019; Demiral, 2021; Gün, 2021). Ölçeklerin daha fazla tercih edilme sebebi kolay ve hızlı ulaşılabilir olması, önceden

çalışmalarda kullanılıp geçerlik ve güvenirliklerini kanıtlamış olması olabilir. Ayrca yarı yapılandırılmış formların görüşmelerde araştırmacıya esnek hareket edebilme imkânı sağladığı için tercih edilmiş oldukları söylenebilir.

Tezlerde kullanılan anahtar kelimeler incelendiğinde en çok kullanılan anahtar kelimelerin; "örgütsel mutluluk, mutluluk, okul mutluluğu, öğretmen" gibi alanla ve konuyla ilgili olduğu sonucuna ulaşılmıştır. "Örgütsel mutluluk" en çok kullanılan anahtar kelime olmakla birlikte, liderlik ve örgütsel adalet ile ilgili araştırmaların da yoğunluğu göze çarpmaktadır. Örgütsel adalet (Çetin, 2019; Demir, 2020) ve liderlik davranışlarının (Arslan, 2021; Eker, 2021) mutluluğu etkilediği sonuçları literatürde yerini almıştır. Literatürde tezler ve makalelerin incelenmesi yoluyla yapılan çalışmalarda da benzer sonuçlara ulaşıldığı görülmektedir. Bu bağlamda araştırma eğilimlerinin son beş yılda farklılık göstermediği söylenebilir. Bu sebeple bu konuda farklı değişkenlerle daha fazla araştırma yapılmasına ihtiyaç olduğu sonucuna ulaşılabilir.

Araştırma kapsamına giren tezler birlikte değerlendirildiğinde öğretmenlerin mutluluk düzeylerinin yüksek olduğu ortaya çıkmıştır. Ayrıca cinsiyet anlamında değerlendirildiğinde çalışmaların büyük çoğunluğunda farklılaşmanın görülmediği tespit edilmiştir. Öznel iyi oluş konusunda yapılan ilk araştırmada, Wilson (1967) her iki cinsiyetten bireyin mutlu olabileceğini belirtmiş ve cinsiyetin öznel iyi oluşa çok küçük oranda etkisi olduğunu açıklamıştır. Wood, Rhodes ve Whelan (1989), meta-analiz çalışmasında kadınların daha mutlu olduğu sonucuna ulaşsa da Seligman (2007) cinsiyetle ruh hali arasında büyüleyici bir ilişki bulunduğunu, ortalama duygu durum bakımından kadınlarla erkekler arasında fark olmadığını ifade etmiş ve bunun nedenini tuhaf bir biçimde, kadınların erkeklerden hem daha mutlu hem de daha mutsuz olmalarına bağlamıştır. Myers ve Diener (1995), mutluluk ve yaşam doyumunun yaş, ırk, gelir durumu ve cinsiyet gibi özelliklere göre değişmeyen bir kavram olduğunu aktarmıştır.

Araştırma sonucunda 2000-2021 yılları arasında yapılan tezlere göre sürdürümcü liderlik (Aytaç, 2021), serbest bırakıcı liderlik (Aytaç, 2021), örgütsel yabancılaşma (Doğan 2021), örgütsel sinizm (Korkut, 2019) ve sağlıksız örgüt (Köse, 2020) ile öğretmenlerin örgütsel mutlulukları arasında negatif yönlü bir ilişki olduğu tespit edildiğinden, okul müdürlerin örgütsel mutluluk düzeyini yükseltmek için söz konusu değişkenlere dikkat etmeleri ve gerekli tedbirleri almalarının çok önemli olduğu düşünülmektedir. Bu noktada lisansüstü tezlerde mesleki mutluluk, iş mutluluğu, iş yeri mutluluğu, okul mutluluğu ve örgütsel mutluluk kavramları ile ele alınan veya ilişkisi incelenen değişkenlerin çoğunlukla okul yöneticisi teması başlığı altında toplanması öğretmenlerin örgütsel mutluluğu bağlamında okul yöneticilerinin davranışlarının önemini ortaya koyar niteliktedir. Son olarak; lisansüstü tezlerde veriler, çoğunlukla öğretmenlerden toplanmış, tezler nicel araştırma yöntemine ve ilişkisel tarama desenine göre yürütülmüştür. Genel anlamda örgütsel mutluluk özel anlamda okul mutluluğunu (öğretmenler, yöneticiler, öğrenciler ve diğer paydaşlar) etkileyen faktörlerin belirlenmesi okul ve öğrenci çıktıları üzerinde etkili olduğundan farklı yöntemlerle ve örneklemler üzerinde yapılacak bilimsel araştırmalar bu çıktılara katkı sağlayacaktır.

Kaynakça

Atar, B., & Şener, E. (2021). Çalışma hayatında ahlak ve etik üzerine bibliyometrik bir çözümleme. *Aksaray Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, *13*(1), 29-42.

Andrews, F. M., & Withey, S. B. (1976). *Social indicators of well-being*. Plenum Press.

Arslan, N. (2021). *Öğretmenlerin okul müdürlerinin hizmetkâr liderlik davranışlarına ilişkin algıları ile örgütsel mutlulukları arasındaki ilişki* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Siirt Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Arslan, Y. (2018). *Öğretmenlerin farklılıkların yönetimi yaklaşımlarına ilişkin algıları ile örgütsel mutluluk algıları arasındaki ilişki* (Yayımlanmamış Doktora Tezi) Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Aytaç, M. S. (2021). *Öğretmen algılarına göre okul yöneticilerinin liderlik stilleri ile öğretmenlerin örgütsel mutluluk algıları arasındaki ilişkinin incelenmesi: Şanlıurfa Örneği* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Harran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Bayram, S. (2020). *Öğretmenlerin örgütsel affedicilik algıları ile örgütsel mutluluk düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi.* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Rize: Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Bellibaş, M. Ş. (2018). Sistematik Derleme çalışmalarında betimsel içerik analizi. K. Beycioğlu, N. Özer, Y. Kondakçı (Eds.), *Eğitim yönetiminde araştırma* içinde (ss. 511-531). Pegem

Birdoğan Kuvvet, A. (2019). *Okul müdürlerinin öğretim liderlikleri ile sınıf öğretmenlerinin örgütsel mutlulukları arasındaki ilişki* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

Bozkurt, B. N. (2019). *Okul mutluluğunu etkileyen bir faktör: öğretmenlerin politik becerileri* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Bulut, A. (2015). *Ortaöğretim öğretmenlerinin örgütsel mutluluk algılarının incelenmesi: Bir norm çalışması* (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Gaziantep Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

Bulut, A. (2020). *Eğitim kurumlarında yönetsel tarz ve örgütsel mutluluk arasındaki ilişkinin incelenmesi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Uşak Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü.

Buragohain, P. &Hazarika, M. (2015). Happiness level of secondary school teachers in relation to their job satisfaction. *SSRG International Journal of Humanities and Social Science, 2 (3).* 19 – 37.

Carver, C. S. (2003). Pleasure as a sign you can attend to something else: Placing positive feelings within a general model of affect. *Cognition and Emotion*, *17,* 241-261.

Çetin, S. (2019). *Ortaokul öğretmenlerinin örgütsel adalet algı düzeyleri ile örgütsel mutluluk düzeyleri arasındaki ilişki* (Yayımlanmamış Yüksek lisans tezi). Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Çetinkaya, B. (2006). *Türkiye Türkçesinde mutluluk ve üzüntü göstergeleri* (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Demir, H. (2020). *Öğretmenlerin örgütsel adalet ve otantik liderlik algıları ile örgütsel mutluluk düzeyleri arasındaki ilişki* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Fırat Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

Demiral, İ. (2021). *Türkiye'de 2015-2020 Yılları Arasında İngilizce Eğitimi Alanında Yapılan Lisansüstü Tezlerin İncelenmesi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Eskişehir Osmangazi Üniversitesi

Demircan, T. (2019). *Öğretmenlerin örgütsel bağlılık düzeyleri ile örgütsel mutlulukları arasındaki ilişkinin incelenmesi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Diener, E. (2000). Subjective well-being. *American Psychologist, 55*, 34-43.

Diener, E., Suh, E. M., Lucas, R. E. & Smith, H. L. (1999). Subjective well-being: Three decades of progress. *Psychologica lBulletin, 125* (2), 276.

Doğan, Ü. (2021). *Öğretmenlerin kaotik liderlik, örgütsel yabancılaşma ve örgütsel mutluluk algıları arasındaki ilişkinin yapısal eşitlik modellemesi ile incelenmesi* (Yayımlanmamış Doktora Tezi). İnönü Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

Döş, İ. (2013). Mutlu okul. *Eğitim ve Bilim Dergisi*, *38* (170), 265-280.

Düzgün, O. (2016). *Ortaokullarda görev yapmakta olan öğretmenlerin mutluluk düzeyleri ile sınıf yönetim becerileri arasındaki ilişki* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Gaziosmanpaşa Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

Eker, R. (2021). *Okul müdürlerinin öğretimsel liderlik davranışlarının okul mutluluğuna etkisinin öğretmen görüşlerine göre incelenmesi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü.

Elmas, E. (2021). *Öğretmenlerin iş yaşam kalitesi ve örgütsel mutluluk algıları arasındaki ilişkinin incelenmesi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü.

Ergüven, H. (2020). *Okul müdürlerinin kullandıkları güdüleyici dil ile öğretmenlerin örgütsel mutluluk düzeyleri arasındaki ilişki* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). İstanbul Kültür Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü.

Ertong, C. (2018). *Okullarda öğretmenlerin örgütsel mutluluğunu etkileyen faktörlerin incelenmesi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Gaziantep Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

Ertugay, F. (2019). Sosyal bilimlerde nitel araştırma/esnek desen araştırması: Alana ilişkin zorluklar, sorunlar ve imkânlar. *Nitel Sosyal Bilimler, 1 (1).* https://dergipark.org.tr/tr/pub/nsb/issue/51274/643977

Eryılmaz, A. (2011). Ergen öznel iyi oluşunun, öznel iyi oluşu artırma stratejilerini kullanma ile yaşam amaçlarını belirleme açısından incelenmesi. *Düşünen Adam Psikiyatri ve Nörolojik Bilimler Dergisi, 24*, 44-51.

Field, L. K. &Buitendach, J. H. (2011). Happiness, work engagement and organisational commitment of support staff at a tertiary education institution in South Africa. *Sa Journal of Industrial Psychology*, *37*(1),01 – 10. https://www.doi.org/10.4102/sajip. v37i1.946

Fisher, C. D. (2010). Happiness at work. *International Journal of Management, 12*(4), 384-412.

Fordyce M. W. (1977). Development of a program to increase personal happiness. *Journal of Counseling Psychology 1* (6), 511-521.

Gavin, J. H. & Mason, R. O. (2004). The virtuous organization: The value of happiness in the workplace. *Organizational Dynamics, 33*(4), 379-392.

Gün, C. (2021). *Yenileşme ve değişme kavramlarıyla ilgili 2000-2020 yılları arasında eğitim yönetimi alanında yapılan lisansüstü tezlerin incelenmesi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Aydın Adnan Menderes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Gürbüz, G. (2020). *Öğretmenlerin örgütsel mutluluk algıları ile örgütsel güven düzeyleri arasındaki ilişki* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Bahçeşehir Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

Güzel, H. (2021). *Psikolojik danışmanların psikolojik sağlamlıkları ile örgütsel mutlulukları arasındaki ilişkinin incelenmesi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Hacıoğlu, M. (2021). *Okullarda örgütsel mutluluğun yordayısıcı olarak örgüt kültürü* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü.

İncekara, S. (2020). *Özel okul öğretmenlerinin örgütsel mutluluk ve örgütsel bağlılık düzeyleri arasındaki ilişki* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Alanya Alaaddin Keykubat Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü.

Karnak, B. (2020). *Öğretmenlerin mesleki profesyonellikleri ile örgütsel mutlulukları arasındaki ilişki* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Pamukkale Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

Koç, S. (2020). *Ortaokul öğretmenlerinin iş yeri mutluluğu ile bireysel mutlulukları arasındaki ilişki* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa Lisansüstü Eğitim Enstitüsü.

Korkut, A. (2019). *Öğretmenlerin örgütsel mutluluk, örgütsel sinizm ve örgütsel adalet algılarının analizi* (Yayımlanmamış Doktora Tezi). İnönü Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

Kotaoğlu, Z. (2019). *Temel eğitim kurumlarında görev yapan öğretmenlerin yöneticilerine güveni ile örgütsel mutluluk düzeyleri arasındaki ilişki (Sakarya ili örneği)* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Sakarya Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

Köse, Ö. (2020). *Öğretmenlerin algılarına göre okulların dna profilleri ile örgütsel mutluluk düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Kutlubay, S. (2021). *Çalışan çocuklarla ilgili yapılan lisansüstü tezlerin incelenmesi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Üsküdar Üniversitesi.

Myers, D., & Deiner, E. (1995). Who is happy. *American Psychological Society, 6* (1), 1-19.

Nalkıran, T. (2019). *Sınıf öğretmenlerinin iş mutluluğunu etkileyen faktörlerin incelenmesi.* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Amasya Üniversitesi sosyal Bilimler Enstitüsü.

Moçoşoğlu, B. & Kaya, A. (2018). Okul yöneticileri ve öğretmenlerin örgütsel sessizlik ile örgütsel mutluluk düzeyleri arasındaki ilişki: Şanlıurfa ili örneği. *Harran Maarif Dergisi, 3*(1), 52-70. https://www.doi.org/10.22596/2018.0301.52.70

Öner, Ö. (2019). *Türkiye'de eğitim denetimi alanındaki lisansüstü eğitim tezlerinin incelenmesi (1990-2017)* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Özer, A. (2020). *Öğretmenlerin örgütsel değişime hazır olma durumları ile örgütsel mutluluk algıları arasındaki ilişki* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Bahçeşehir Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

Özgen, M., K. (2005). *Farabi'nin Mutluluk Anlayışı* (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Erciyes Üniversitesi.

Pazar, B. (2021). *Öğretmen özerkliği ve örgütsel mutluluk arasındaki ilişki* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). İstanbul Kültür Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü.

Pryce-Jones, J. (2010). *Happiness at work: Maximizing your psychological capital for success.* Wiley-Blackwell Publication.

Seligman, M. (2007). *Gerçek mutluluk* (Çev. Semra Kunt Akbaş). HYB Basım.

Sevencan, A. (2019). *Türkiye'de matematik eğitimi alanında yapılmış lisansüstü tezlerin incelenmesi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Necmettin Erbakan Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

Sevim, H. İ. (2021). *Okullardaki dağıtımcı liderlik ile örgütsel mutluluk ve sinerjik iklim arasındaki ilişki* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi sosyal Bilimler Enstitüsü.

Şahin, B. (2020). *Okul müdürlerinin liderlik stillerinin okul mutluluğunu yordama düzeyi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi sosyal Bilimler Enstitüsü.

Tantan, M. (2019). *Türkiye'de 1998-2018 yılları arasında sınıf eğitimi alanında yapılmış yüksek lisans tezlerinin incelenmesi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

Tatık, R. Ş. ve Doğan, S. (2014). Marmara üniversitesi eğitim yönetimi ve denetimi alanındaki yüksek lisans tezlerinin incelenmesi. *The Journal of Academic Social Science Studies*, *24,* 399-410.

TÜİK (2020). Yaşam memnuniyeti araştırması. https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Yasam-Memnuniyeti-Arastirmasi-2020. (Erişim Tarihi: 07.02.2022)

Uğur, S. (2019). *Öğrenen okul ile okul mutluluğu arasındaki ilişki* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

Uysal, Ş. (2013). *Türkiye'de eğitim yönetimi teftişi planlaması ve ekonomisi alanındaki doktora tezlerinin incelenmesi* (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

Warr, P. (2007). *Work, happiness and unhappiness.* Lawrence Erlbaum Associates.

Wilson, W. R. (1967). Correlates of avowed happiness. *Psychological Bulletin, 67*(4), 294–306.

Wood, W., Rhodes, N., &Whelan, M. (1989). Sex differences in positivewell-being: A consideration of emotional style and marital status*, Psychological Bulletin, 106*(2), 249-264.

Yakar, L., Demir, H., & İğde, H. (2022). Investigation of graduate theses in educational sciences between 2005-2020. *Anadolu Journal of Educational Sciences International, 12*(1), 294-321. https://doi.org/10.18039/ajesi.970639

Yazıcıoğlu, Y., & Erdoğan, S. (2004*). SPSS uygulamalı bilimsel araştırma yöntemleri*. Detay.

Yıldırım, A., & Şimşek, H. (2021). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Seçkin.

Yıldız, H. (1997). *Kur'an'da mutluluk* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Yurtseven, S. (2019). *Öğretmenlerin mesleki mutluluklarının incelenmesi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü